

Andrzej Szmyt

Laudacja promotorska

Magnificencjo Rektorze Uniwersytetu Gdańskiego,

Wysoki Senacie, Wysoka Rado Wydziału Prawa i Administracji,

Dostojny Doktorze Honoris Causa Uniwersytetu Gdańskiego,

Szanowni Goście,

rola laudatora w przewodzie doktorskim honoris causa Profesora Lecha Garlickiego jest ogromnym zaszczytem. Profesor Lech Garlicki przynależy bowiem do prawniczego Olimpu – jest znamienitym Uczonym w nauce prawa konstytucyjnego, uosabia też najwyższe godności praktyki prawniczej jako orzekający prawie dwadzieścia lat sędzia polskiego Trybunału Konstytucyjnego i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu. Znamienite predyspozycje intelektualne i kompetencje badawcze, połączone z szerokim zakresem obszarów badawczych oraz umiejętnością łączenia teorii i praktyki zapewniły Mu międzynarodową renomę. Nie da się przecenić znaczenia Profesora Lecha Garlickiego dla kształtowania polskiej i porównawczej nauki prawa konstytucyjnego, a w działalności pozaakademickiej wpływu zwłaszcza na orzeczniczą praktykę jego stosowania. Wkład to szczególnie w budowę demokratycznego państwa prawa i ochronę praw obywatelskich.

Profesor jest autorem ponad pięciuset publikacji, w tym ponad stu pięćdziesięciu w językach obcych, biegle bowiem włada językiem angielskim, niemieckim, francuskim i rosyjskim. Umiejętność i precyzja analizy sprawiają, że dorobek naukowy Profesora zawsze staje się punktem odniesienia w rozwoju nauki prawa konstytucyjnego. Wnikliwości intelektualnej Profesora towarzyszy przy tym odwaga w podejmowaniu problemów trudnych i kontrowersyjnych, także aktualnych. Jak podkreślono w recenzenckiej opinii, jest to ilościowy i jakościowy dorobek olbrzymi, któremu nie sposób nie wyrazić wielkiego uznania i absolutnego szacunku, pełen wirtuozerii warsztatu naukowego.

Profesor Lech Garlicki urodził się w 1946 r. w Warszawie. Studia prawnicze ukończył na Uniwersytecie Warszawskim. Z uniwersytetem tym związał całą swą drogę kariery naukowej – od asystenta, poprzez doktorat, habilitację i uzyskanie tytułu naukowego profesora w 1987 r. Była to kariera błyskotliwa, czyniąc Profesora najmłodszym wówczas w kraju profesorem „belwederskim” w naukach prawnych. Pracy badawczej towarzyszyły wielokroć wyjazdy zagraniczne, a na macierzystym Wydziale Prawa i Administracji także funkcje organizacyjno – kierownicze.

W działalności pozauniwersyteckiej Profesor Lech Garlicki brał udział jako ekspert sejmowy w pracach nad projektami ustawy o Trybunale Konstytucyjnym oraz ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich, a także jako ekspert uczestniczył w pracach jednego z tzw. „podstolików” działających w ramach „Okrągłego Stołu” wypracowującego założenia polskich reform okresu transformacji ustrojowej. W Kancelarii Sejmu był w składzie Biura Studiów i Ekspertyz.

W 1993 r. Profesor Lech Garlicki wybrany został przez Sejm do Trybunału Konstytucyjnego, w którym jako sędzia zasiadał do 2001 r. Na początku 2002 r. został wiceprzewodniczącym Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów, ale po kilku miesiącach wybrany został na stanowisko sędziego Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, które piastował do 2012 r roku (w latach 2011 – 2012 był w tymże Trybunale prezesem IV Izby, co było rezultatem ogromnego uznania międzynarodowego dla autorytetu Profesora). Po drugiej kadencji w trybunale strasburskim prowadził – co czyni do dziś jako visiting profesor – wykłady na najbardziej prestiżowych uniwersytetach na całym świecie.

Na początku lat dziewięćdziesiątych Profesor Lech Garlicki pełnił prestiżową funkcję przewodniczącego Polskiego Towarzystwa Prawa Konstytucyjnego, a od kilkunastu lat zasiada w Komitecie Wykonawczym Międzynarodowego Stowarzyszenia Prawa Konstytucyjnego – od 2011 roku pełniąc z wyboru funkcję jego wiceprezesa. W swej karierze rychło stał się jednym z najbardziej rozpoznawalnych profesorów prawa konstytucyjnego o światowej renomie. O docenianiu kompetencji Profesora świadczy też Jego członkostwo w kolegiach redakcyjnych i radach naukowych prestiżowych czasopism prawniczych, w tym wielu zagranicznych.

Na Uniwersytecie Gdańskim Profesor Lech Garlicki wypromował swego pierwszego doktora nauk prawnych. Pełnił też rolę recenzenta w przewodzie

habilitacyjnym i w postępowaniu o nadanie tytułu profesora nauk prawnych. Związany jest od lat z ośrodkiem gdańskim konstytucjonalistów licznymi więzami konferencyjnymi i publikacyjnymi. Także te więzy legły u podstaw inspiracji dla wszczęcia postępowania o nadanie Profesorowi tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego.

Imponujący dorobek naukowy Profesora Lecha Garlickiego można ująć w kilka podstawowych nurtów. Chodzi o takie sfery zagadnień, jak: 1) pozycja i ustrój władzy sądowniczej, zwłaszcza zaś sądów konstytucyjnych, o której to problematyce można mówić jako o wręcz „znaku firmowym” Profesora tak w polskiej, jak i światowej literaturze, 2) międzynarodowa ochrona praw człowieka, w tym zwłaszcza rola i treści orzecznictwa trybunału strasburskiego, 3) prawo parlamentarne, przede wszystkim w świetle relacji pomiędzy parlamentem a rządem i systemu źródeł prawa, 4) teoria konstytucji, w tym zwłaszcza problematyka zmiany konstytucji, rola i zakres poprawek konstytucyjnych. Swój dorobek naukowy Profesor pożytkował także jako sędzia Trybunału Konstytucyjnego i sędzia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, później zaś orzecznictwo stanowiło materiał dla dalszej pracy naukowej i w wykładach akademickich. Przeplatanie się działalności badawczej i orzeczniczej, a wcześniej jeszcze działalności eksperckiej, dało fenomenalne rezultaty, cenione w całej nauce prawa i świecie praktyki prawniczej. Szeroka podstawa porównawcza prowadzonych badań pozwala Profesorowi zawsze sytuować rozwiązania polskie na tle wspólnego dorobku współczesnych państw demokratycznych, zwłaszcza wiodących nurtów europejskich (niemieckich i francuskich), ale także amerykańskich.

Nie da się przecenić roli Profesora Lecha Garlickiego w kształtowaniu podstaw orzecznictwa polskiego Trybunału Konstytucyjnego w okresie transformacji ustrojowej (zwłaszcza w odniesieniu do konstytucyjnej zasady państwa prawnego, zasady proporcjonalności, zasady równości, wyznaczania orzeczniczego kształtu nowej instytucji skargi konstytucyjnej), jak też orzecznictwa strasburskiego, m.in. w tzw. sprawach „polskich”. W swych najnowszych publikacjach Profesor odnosi się także do obecnego kryzysu w funkcjonowaniu sądownictwa konstytucyjnego w Polsce. Bardzo ważne miejsce w dorobku Profesora zajmuje też problematyka międzynarodowej ochrony praw człowieka, w tym zwłaszcza rola orzecznictwa strasburskiego, a wcześniej orzecznictwa konstytucyjnego państw demokratycznych. Dorobek ten świadczy o stapianiu się unormowań prawa konstytucyjnego, prawa

międzynarodowego i ponadnarodowego we wspólną, nową jakość – powszechne prawo praw człowieka.

Szczególnej aktualności nabrały – prowadzone od dwudziestu lat – rozważania Profesora o poprawkach do Konstytucji, w tym o ich dopuszczalnym zakresie, o konstytucyjnym problemie norm „relatywnie niezmiennych”, o aksjologicznych podstawach reinterpretacji Konstytucji, o nadużyciach i możliwej kontroli nad poprawkami, działaniach w złej wierze w prawie konstytucyjnym. W obszarze tym ogniskują się problemy demokratycznego państwa prawa i ochrony jednostki.

Całe postępowanie doktorskie honoris causa dowiodło niezłomie i zgodnie – w opinii Konwentu Godności Honorowych Uniwersytetu Gdańskiego, w opiniach recenzentów, w opinii Rady Wydziału Prawa i Administracji oraz w uchwale Senatu Uniwersytetu Gdańskiego – znamienitych osiągnięć i zasług Profesora Lecha Garlickiego, godnych najwyższych wyróżnień. Doktorat honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego wyraża uznanie dla doktrynalnego i orzeczniczego wkładu Profesora w kształtowanie państwa prawnego, zwłaszcza ochronę praw człowieka oraz instytucji demokratycznych w Polsce i Europie.

Jako laudator jestem przy tym przekonany, że Dostojny Doktor Honoris Causa z najwyższym uznaniem na koniec przyjmie też - jako swoją - część „Hymnu o miłości”: „Gdybym też miał dar prorokowania i znał wszystkie tajemnice, i posiadał wszelką wiedzę, i wszelką wiarę, tak iżbym góry przenosił, a miłości bym nie miał, byłbym niczym”. Ta część laudacji jest na cześć Agnieszki – żony Profesora, mającej swój życiowy udział w Jego znamienitych osiągnięciach.